

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ СЕКСУАЛЬНОЮ ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ

Здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук Небитов А.А.

Україна, інші держави та міжнародні спільноти багато уваги приділяють заходам протидії злочинам, пов'язаним із сексуальною експлуатацією. Нині діє розгалужена національна та міжнародна система нормативно-правових актів, спрямованих на боротьбу із цим суспільно небезпечним явищем. Однак незважаючи на це, залишається низка невирішених або недостатньо врегульованих питань, в першу чергу, пов'язаних із тлумаченням терміну «сексуальна експлуатація».

Нині чітко не визначено, які види злочинів слід відносити до сексуальної експлуатації. У зв'язку з цим доцільно провести семантичний аналіз понять, що утворюють цей термін.

У тлумачному словнику експлуатація визначається як привласнення одними людьми продуктів праці інших людей або ж як систематичне використання людиною продуктивних сил (родовищ корисних копалин, залізниць, машин і т. ін.).

Водночас термін «сексуальний» тлумачать як такий, що пов'язаний із статевими зносинами; статевий; сексуальний потяг; що викликає сильний чуттєвий потяг.

Очевидно що експлуатація здійснюється виключно людиною або групою людей. Водночас експлуатувати можна

живих істот, насамперед людей та тварин. Сама ж експлуатація передбачає використання статевих органів людей або тварин.

Виходячи з цього найбільш великим групами сексуальної експлуатації є сексуальна експлуатація людей та сексуальна експлуатація тварин.

Суспільна небезпека вказаних дій обумовила потребу криміналізації низки діянь, що відносяться до сексуальної експлуатації.

За сексуальну експлуатацію тварин, особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності за ст. 299 КК України «Жорстоке поводження з тваринами» якщо такі дії полягають у знуцанні над тваринами, що відносяться до хребетних, вчинене із застосуванням жорстоких методів.

У КК існує низка суспільно небезпечних діянь, які можна віднести до сексуальної експлуатації особи. Це насамперед злочини, пов'язані з використанням певними особами інших осіб з сексуальною метою - надання статевих послуг, участь у створенні порнографічних предметів (ст. 301, 302, 303 КК України).

У суспільних відносинах, на які досягають протиправні діяння, що утворюють сексуальну експлуатацію беруть участь три суб'єкти:

1) особа, яка вчиняє злочин сексуально експлуатуючи іншу особу з певною метою, здебільшого задля одержання матеріальної вигоди;

2) особа, яку сексуально експлуатують (яка надає сексуальні послуги, бере участь у створенні порнографічних предметів);

3) особа, яка одержує сексуальні послуги, або інші результати сексуальної експлуатації.

Відтак, злочин вчиняє перша категорія осіб відносно другої задля задоволення потреб третьої.

До злочинів, пов'язаних із сексуальною експлуатацією слід віднести три групи суспільно небезпечних діянь:

- 1) злочини, що передують сексуальній експлуатації (ст. 149 КК України);
- 2) сексуальна експлуатація (301, 302, 303 КК України);
- 3) злочини, пов'язані із сексуальним насильством, а також інші злочини проти статевої свободи та недоторканості особи (152-156 КК України).